

Põhja-Sakala valla 2019.a. eelarve eelnõu seletuskiri

Eelarve koostamise aluseks on Põhja-Sakala valla põhimäärus, eelarvestrateegia, arengukava ja kohaliku omavalitsuse üksuse finantsjuhtimise seadus. Eelarve koostamisel on arvestatud riigi raamatupidamise finantsarvestuse ja aruandluse juhendiga ja ühinemislepinguga.

Põhja-Sakala valla 2019.a. eelarve mahuks on kavandatud 17 255 908 eurot.

1. Põhitegevuse tulud

Põhitegevuse tulude koosseisus on tulumaks, maamaks, kaupade ja teenuste müük, tasandusfond ja toetusfond, sihtfinantseering jooksvateks kuludeks ja muud tegevustulud.

EELARVE	2017	2018	2019	2019
	Suur-Jaani, Kõpu, Kõo valla ja Võhma linna eelarved kokku	EELARVE	EELARVE	MUUTUS
Põhitegevuse tulud kokku	10 192 119	11 655 935	12 131 382	4,1%
tulumaks	4 806 881	5 369 563	5 693 300	6,0%
maamaks	400 700	400 900	406 000	1,3%
kaupade ja teenuste müük	1 055 290	904 368	1 214 154	34,3%
tasandusfond (§ 4 lg 1)	954 845	1 169 408	1 269 337	8,5%
toetusfond	2 224 372	2 855 988	3 068 570	7,4%
sihtfinantseering jooksvateks kuludeks	728 171	1 102 871	442 021	-59,9%
muud tegevustulud	21 860	21 400	38 000	77,6%

1.1. Füüsilise isiku tulumaks on kavandatud 5 693 300 eurot, tõus on kavandatud 6,0% võrreldes eelmise aasta tulumaksu laekumisega. Tulumaksu laekumine 2018.aastal oli 5 396 563 eurot. 2019.a. tõstab riik omavalitsustele eraldatava osa protsenti 11,93% ni, võrreldes eelmise aastaga on tõus 0,07% (2018.a. protsent 11,86).

1.2. Maamaksu plaani tõstame 1,3% võrreldes 2018. aastaga kuna laekumine mitmel aastal järjest on ületanud plaanitavat. Maamaksu plaan 2019. aastaks 406 000 eurot, laekumine 2018.a. oli 404 810 eurot.

1.3. Kaupade ja teenuste müügi all on kajastatud vallale laekuvad tulud omavahenditest ja teenustelt: riigilõivud ehitusalaste lubade, majandustegevuse registri kaubanduskannete eest; haridus-, kultuuri-, spordi-, sotsiaal- ja puhkeasutuste majandustegevusest, laekumised elamumajandusest, sealhulgas üüritulu, kus on arvestatud vallale kuuluvate hoonete ja ruumide üürist saadav tulu (vt lisa 2).

Hoonestusõiguse tasu laekub 1245 eurot aastas.

Muu kaupade ja teenuste müügi alla laekuvad enampakkumise tasud ja maa erastamistoimingutelt laekuvad tasud 1 000 eurot.

Võrreldes 2018. aastaga on kaupade ja teenuste müügitulu suurenenud 34,3%, mis on tingitud peamiselt uue asutuse Tervisekoja avamisega, mille rendi ja piletitulu aastas on plaanitud 300 000 eurot. Suurenenud on ka hooldekodude omatulud, kuna tõstetakse pisut hinda alates 1. jaanuarist 2019.a. (tõus 30 eurot kuus inimese kohta).

1.4. Riigieelarvest mittesihotstarbelisteks finantseeringuteks eraldatavad summad on eelarvesse võetud Rahandusministeeriumi arvestuste alusel sh. tasandusfond, mis sisaldab tulude ebaühtluse tasandamiseks mõeldud toetust summas 1 269 337 eurot ja võrreldes 2018.a. on see tõusnud 8,5%. 2019.a. on lülitatud tasandusfondi parameetrisse hooldekodudes viibivate inimeste arv ja lapsega hooldatavate arv ning ka jäätmehooldus. Toetusfond, kus jagatakse raha haridusele, asendus- ja järelhooldusteenusteks, toimetulekutoetuseks, puudega laste hooldamiseks, koolilõunaks, valla teedele ning perekonnaseisutoimingute teostamise kuludeks. Võrreldes 2018. aastaga on tõus 7,4%, mis on tingitud õpetajate palgatõusust.

1.5. Sihtfinantseeringud jooksvateks kuludeks all on näidatud Põllumajandusministeeriumilt laekuv koolipiima ja koolipuuvilja toetus 14 000 eurot, Rahandusministeeriumilt laekuv õppelaen koos erisoodustusmaksudega 1 216 eurot ja SA'lt Innove projektile "Uute lasteaiakohtade loomine Suure-Jaani vallas" 15 000 eurot. SA KIK projekt Võhma Lasteaiale 784 eurot, SA KIK projekt Kirivere koolile 2 623 eurot, Sotsiaalministeeriumilt Võhma Päevakeskusele 50 748 eurot erihoolekande kuludeks ja samuti on siia planeeritud ühinemistoetuse III osa summas 357 650 eurot. Kokku sihtfinantseeringutena laekuv toetus 442 021 eurot.

Ühinemislepingus kokkulepitud investeeringud (omaosaluse katteks)

Võhma kooli remont	143 800
Suure-Jaani Tervise- ja Külustuskeskuse ehitus	155 000
Teed	58 850
KOKKU	357 650

Võrreldes eelmise aastaga sihtfinantseeringute langus 59,9%, kuna ühinemistoetust saime 2018.a. 50%, aga käesoleval aastal 25% ning lõppeb 01.02.2019.a. lasteaiakohtade loomise projekt ja on lõpetatud ka LEADER projektid.

1.6. Muude tegevustulude all kajastatakse ressursimakse 38 000 eurot (vesi, maavara). Võrreldes 2018.a. eelarve kasvanud 10,5%.

2. Põhitegevuse kulud

Kulude eelarvesse planeeritakse personali- ja majanduskulud.

2.1. Personalikulud koosnevad töötasust ja sellega seotud maksudest. Üldist tõusu planeeritud ei ole, välja arvatud alampalgalised, kelle töötasu tõus on 8%. 2018. alampalk oli 500 eurot ja see tõuseb 2019. a 540 eurole. Lasteaedade ja koolide õpetajatele on samuti riigi poolt ette nähtud palgatõus. Kooli õpetaja miinimumtasuks saab 1 250 eurot ja lasteaiaga õpetajal 1 125 eurot (senise 1150 euro ja 978 euro asemel). Lasteaiaga õpetajatel on töötasu tõus 15% ja kooli õpetajatel 8,7%. Oleme teinud ettepaneku tõsta lasteaiaga õpetajate abide palgad 700 eurole, tõus 16,7% (senise 600 euro asemel) ja lasteaedade kokkade palgad ühtlustada ja viia nad 650 eurole (senise 535 kuni 600 euro asemel). Tegime ka ettepaneku ühtlustada raamatukogutöötajate palgad ning viia nad 680 eurole (seni oli 575 kuni 610 eurot) ja noorsootöötajate palgad 740 eurole (seni oli 650 kuni 740 eurot).

2.2. Majandamiskulud on planeeritud eelmise aasta tasemel, aluseks on asutuste vajadused, valla ülesannete täitmise vajadus ning kokkuhoiu printsiip.

2.3. Reservfondi mahuks on plaanitud 93 000 eurot.

2.4. Muude üldiste teenuste osas on arvestatud liikmemaksudega omavalitsusliitudele ja teistele organisatsioonidele (lisa 7).

2.5. Muude üldiste valitsussektori teenuste all on arvestatud üldplaneeringu koostamise, haridusuuringu, valla munitsipaalmaade mõõtmise ja geodeetiliste mõõdistuste kuludega (lisa 7).

2.6. Erinevate tegevusvaldkondade (valitsemine, majandus, keskkonnakaitse, elamu- ja kommunaalmajandus jne) kulude täpsem liigendus on kirjeldatud lisades 4 kuni 8.

2.7. Kavandatud põhitegevuse kulude üldmaht on 11 069 906 eurot. 2018.a. kulude üldmaht oli 10 301 407 eurot, kasv 7,5%. Kasv on tingitud kindlasti ühe uue asutuse lisandumisest, samuti personalikulude kasvust ja erinevatest hinnatõusudest.

3. Investeermistegevus

EELARVE				
Investeermistegevus kokku	-1 695 161	-4 253 279	-1 977 891	-53,5%
põhivara müük	53 300	4 000	6 000	50,0%
saadav sihtfinantseering	575 400	786000	3 277 419	317%
finantstulud	150	150	200	33,3%
põhivara soetus	-2 278 924	-4 857 852	-5 258 091	12,2%
aktsiakapitali suurendamine		-137 577		-100,0%
finantskulud	-45 087	-48 000	-42 850	-10,7%

3.1. Investeermistegevuse tuludes kajastatakse põhivarade müüki 6 000 eurot, finantstuludena on intressid deposiitidelt 200 eurot. Saadav sihtfinantseering põhivara soetuseks on: Sotsiaalministeeriumilt Suure-Jaani Tervisekoja rajamiseks 199 430 eurot, SA'lt KIK Suure-Jaani lasteaia hoone energiatõhususe saavutamiseks CO2 rahadest 244 222 eurot, SA Innovelt koolivõrgu korrastamiseks Võhma Koolile 1 233 792 eurot, EAS'lt regionaalsete investeeringutoetuste programmist Vastemõisa Rahvamajale 61 528 eurot ja piirkondliku konkurentsivõime toetuse meetmest Tööstusalale 1 427 585 eurot, Rahandusministeeriumilt EL struktuurifondidest Pilistvere Hooldekodule 110 862 eurot. Võrreldes 2018. aastaga on oluliselt kasvanud saadav sihtfinantseering 317%, mis on tingitud uute projektide lisandumisest.

3.2. Põhivara soetuste mahuks on kavandatud 5 258 091 eurot.

2019 aastaks on planeeritud järgmised investeeringud:

Suure-Jaani Kooli renoveerimine	350 000 eurot
Võhma Kooli ehitamine	1 393 792 eurot
Valla teed	399 000 eurot
Suure-Jaani Tervisekoda	200 000 eurot
Suure-Jaani Lasteaia rekonstrueerimine	334 893 eurot
Suure-Jaani staadioni treenerite maja ja kunstmuru	335 000 eurot
Vastemõisa Rahvamaja saali lae soojustamine	82 528 eurot
Suure-Jaani kultuurimaja renoveerimine III osa	64 000 eurot
Suure-Jaani Tööstusala taristu ehitus	1 547 585 eurot
Vallamaja II korruse sisetööd	120 000 eurot
Pilistvere Hooldekodu remont	340 862 eurot
Kõpu Hooldekodu projekt	60 000 eurot
Tääksi Lasteaia rühmaruumi ehitus	20 000 eurot
Sürgavere Spordihoone tagumise osa projekt	10 431 eurot

3.3. Investeermistegevuse kuludesse kuuluvad veel finantskulud, mis on olemasolevate laenude intressimaksed summas 42 850 eurot.

4. Finantseermistegevus

EELARVE	2017	2018	2019	Muutus
Finantseerimistegevus kokku	605 748	2 118 410	369 742	-82,5%
laenu võtmine	1 162 655	2 660 410	970 000	-63,5%
kohustuste tasumine	-556 907	-542 000	-600 258	10,7%

4.1. Finantseerimistegevuse tulude langus võrreldes 2018.a. 63,5%, mis on tingitud planeeritud laenumahu võtmise vähenemisest. Laen on planeeritud võtta Suure-Jaani staadioni, Pilistvere Hooldekodu ja Võhma Kooli omafinantseeringuks.

4.2. Finantseerimistegevuse kulude all näidatakse olemasolevate laenude tagasimakseid jooksva eelarveaastal summas 600 258 eurot. Võrreldes eelmise aastaga suurenevad kulud 10,7%. Kasv on tingitud 2018. aastal võetud laenude tagasimaksetest (lisa 3).

5. Likviidsed varad

Likviidsete varade saldo suurenemist ja vähenemist kajastatakse vastavalt pluss või miinus märgiga eelarves. 2018.a. jääk oli 284 803 eurot.